

AGDER LAGMANNSRETT

NORGES DOMSTOLER

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep.
0030 OSLO

Saksbehandler: Guro Vale Kvavik
Direkte telefon:
Dato: 29.09.2025
Saksnummer: 25/1381 - 2
Arkivkode: 008
Deres referanse:

Høringsuttalelse – Endringer i lovgevinga som følge av innføring av kjønnsnøytrale titlar og nemningar i domstolane

1. Innledning

Det vises til departementets høringsnotat 8. mai 2025. Lagmannsrettens høringsfrist er forlenget til 1. oktober 2025. Høringssvaret sendes per e-post, da det ikke lenger er mulig å laste det inn digitalt på regjeringen.no.

Bakgrunnen for høringen er Stortingets anmodningsvedtak nr. 497 (2018-2019) om at regjeringen skal sørge for at det innføres kjønnsnøytrale titler i alle statlige virksomheter.

2. Om titlene bør endres

En lojal oppfølging av Stortingets anmodningsvedtak tilsier at domstolene, på lik linje med andre statlige virksomheter, innfører kjønnsnøytrale titler. Bruk av kjønnsnøytrale titler understeker viktigheten av et likestilt arbeidsliv, og bidrar til å synliggjøre hvor langt samfunnet er kommet i så måte. Agder lagmannsrett er derfor enig i at det som utgangspunkt er riktig å innføre kjønnsnøytrale titler i offentlig virksomhet.

Blant dommerne/medarbeiderne i Agder lagmannsrett er det ulike syn på behovet for endring av navnet på domstolen «lagmannsrett» og titlene «lagmann» og «førstelagmann». Flere mener at det av historiske grunner er viktig å bevare de nåværende titlene «lagmann» og «førstelagmann», og navnet på domstolen som, «lagmannsrett». Denne gruppen viser blant annet til at titlene har lange historiske tradisjoner i Norge, og støtter seg til høringssvarene fra Språkrådet, Jørn Øyrehaugen Sunde og Høgetveit Berg/Aasen.

Andre dommere/medarbeidere mener tiden er kommet for å ta i bruk kjønnsnøytrale titler.

Jeg er av den oppfatning at tiden er kommet for å innføre kjønnsnøytrale titler.

Postboks 2644
3702 Skien

Besøksadresse:
Gjerpensgate 16, Skien
Anton Jenssens gate 9, Tjønsberg
Blødekjær, 3, Arendal
Tollbodgata 45, Kristiansand

Telefon: +47 35 69 21 00
Organisasjonsnummer: 974 730 502

E-post:
agder.lagmannsrett@domstol.no

Det er viktig at domstolen tilpasser seg samfunnsutviklingen, og at det skjer en nødvendig grad av modernisering. Vi skal «dømme i den tiden vi lever i», og det har etter mitt syn en verdi at domstolens språk, arbeidsmetoder og bruk av yrkestitler gjenspeiler dette. Dette gjelder også titler med lange historiske tradisjoner som «lagmann» og «førstelagmann». Da disse titlene ble innført var det nok svært få – om noen – kvinner som fylte de nevnte rollene. Siden den tid har samfunnet endret seg. Viktige samfunnsfunksjoner, herunder de nevnte rollene, fylles i dag av både menn og kvinner, og for første gang i historien er nå samtlige «førstelagmenn» kvinner. Yrkestitler som inneholder ordet «mann» gir derfor ikke lenger et like treffende bilde av dagens arbeidsliv.

Til dette kommer at en naturlig språklig forståelse av ordet «mann» henviser til en person av hankjønn. Det vil nok være kunstig for de fleste å oppfatte «førstelagmann» og «lagmann» som kjønnsnøytrale ord – rent språklig sett.

En henvisning til at de nåværende titlene har lange, historiske tradisjoner og derfor ikke bør endres, er etter mitt syn ikke avgjørende. Et slikt argument vil alltid kunne brukes for å imøtegå, eller stanse nødvendige endringer eller moderniseringer.

3. Hvilke alternativer bør benyttes

Departementet foreslår i høringsnotatet å endre «lagmannsrett» til «lagrett». Det foreslås også å endre «lagmann» til «lagrettsleder» eller «nestleder», og å endre tittelen «førstelagmann» til «førstelagrettsleder». Etter mitt syn er dette mindre gode alternativer som ikke bør benyttes.

Det beste alternativet er språkrådets subsidiære forslag der «førstelagmann» erstattes av «førstelagdommer» og «lagmann» erstattes av «lagdommer», sammen med vedkommendes funksjon i domstolen, f.eks. nestleder eller avdelingsleder. Videre er det et godt alternativ å erstatte «lagmannsrett» med «lagdømmerett». En slik betegnelse vil være i samsvar med de geografiske grensene for lagmannsretten som kalles lagdømme.

For øvrig vises til høringsuttalelse fra Hålogaland lagmannsrett, som jeg i hovedsak slutter meg til.

Avslutningsvis bemerkes at en endring av domstolens navn vil medføre at Grunnloven § 87 også må endres.

Med hilsen

Guro Vale Kvavik

førstelagmann

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.